

**PAŃSTWOWA
KOMISJA WYBORCZA**

ZPOW-023-2/21

Warszawa, dnia 8 listopada 2021 r.

KANCELARIA SENATU

03980200527312
RPW/24814/2021 P zał.
2021-11-09 rej. Kamela Iwona

Pan
Krzysztof KWIATKOWSKI
Przewodniczący
Komisji Ustawodawczej
Senatu Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Przewodniczący

Państwowa Komisja Wyborcza, odpowiadając na pismo z dnia 20 października 2021 r. znak BPS.DKS.KU.0401.31.2021, dotyczące opinii w sprawie projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks wyborczy (druk senacki nr 490), przewidującego przyznanie osobom częściowo ubezwłasnowolnionym czynnego prawa wyborczego w wyborach do Parlamentu Europejskiego, zwanym dalej „projektem”, wskazuje, co następuje.

Państwowa Komisja Wyborcza z uwagi na charakter swoich zadań i kompetencji nie jest uprawniona do zajmowania stanowisk w sprawach rozwiązań o charakterze politycznym. Niewątpliwie rozstrzygnięcia zakresie czynnego prawa wyborczego mają charakter *stricte* polityczny, co oznacza, że nie mogą być przedmiotem opinii Państwowej Komisji Wyborczej.

Jednakże Państwowa Komisja Wyborcza, odnosząc się do kwestii techniczno-organizacyjnych związanych z projektem, zauważa, że obecnie urzędy gmin prowadzące rejestr wyborców na podstawie art. 18 § 11 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1319 oraz z 2021 r. poz. 1834) posiadają jedynie informacje otrzymane z sądów zgodnie z art. 21 § 1 Kodeksu wyborczego, dotyczące ubezwłasnowolnienia konkretnych osób stale zamieszkałych na obszarze danej gminy. Urzędy gmin nie posiadają natomiast informacji czy osoby te są ubezwłasnowolnione częściowo, czy też całkowicie. Wynika to z powołanego art. 21 § 1 Kodeksu wyborczego oraz z treści rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 31 sierpnia 2011 r. w sprawie

zawiadamiania gmin o osobach pozbawionych prawa wybierania (Dz. U. poz. 1091) i ze wzoru zawiadomienia, stanowiącego załącznik nr 1 do tego rozporządzenia.

Państwowa Komisja Wyborcza zauważa, że w przypadku przyznania czynnego prawa wyborczego osobom ubezwłasnowolnionym częściowo konieczna jest zmiana art. 21 § 1 Kodeksu wyborczego. Zgodnie z obowiązującym brzmieniem tego przepisu osoby pozbawione prawa wybierania skreśla się z rejestru wyborców na podstawie przekazywanych gminom zawiadomień sądu albo Trybunału Stanu. Zatem w obowiązującym stanie prawnym osoba ubezwłasnowolniona (niezależnie czy częściowo, czy też całkowicie) jest skreślana z rejestru wyborców. Zmiana wymienionego przepisu musiałaby przewidywać, że osoby ubezwłasnowolnione całkowicie skreśla się z rejestru wyborców, natomiast przy danych osób ubezwłasnowolnionych częściowo wskazuje się, że posiadają one czynne prawo wyborcze wyłącznie w wyborach do Parlamentu Europejskiego, tak aby możliwa była właściwa realizacja art. 18 § 5 Kodeksu wyborczego, zgodnie z którym rejestr wyborców potwierdza prawo wybierania oraz prawo wybieralności, a także możliwe było właściwe sporządzenie spisów wyborców na poszczególne wybory. Poza tym konieczna byłaby zmiana powołanego rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości oraz jego załącznika, tak aby przewidywało ono przesyłanie przez sądy zawiadomień uwzględniających rodzaj ubezwłasnowolnienia danej osoby.

Ponadto należałoby ustawowo zobowiązać sądy do przesłania w określonym terminie właściwym gminom informacji o wszystkich osobach ubezwłasnowolnionych ze wskazaniem, czy dana osoba ubezwłasnowolniona jest częściowo, czy też całkowicie. Konieczna byłaby bowiem aktualizacja rejestru wyborców w zakresie tych osób.

Państwowa Komisja Wyborcza na marginesie zauważa, że przyznanie czynnego prawa wyborczego (prawa wybierania) osobom ubezwłasnowolnionym częściowo jedynie w wyborach do Parlamentu Europejskiego skutkowało będzie niewątpliwie szeregiem nieporozumień i konfliktów podczas przeprowadzania głosowania w innych wyborach, niż wybory do Parlamentu Europejskiego. Nie wszyscy wyborcy mają bowiem świadomość obowiązujących regulacji zawartych w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz Kodeksie wyborczym. Trudno im zatem będzie zrozumieć, że będą mogli głosować w wyborach do Parlamentu Europejskiego, a w pozostałych nie. Przykładowo w 2014 r. odbyły się wybory do Parlamentu Europejskiego oraz wybory samorządowe. Gdyby w takiej sytuacji obowiązywały regulacje przewidziane w projekcie, wyborcy ubezwłasnowolnieni częściowo

mogliby wziąć udział w głosowaniu w wyborach do Parlamentu Europejskiego w dniu 25 maja 2014 r, ale nie mogliby wziąć udziału w wyborach samorządowych w dniu 16 listopada 2014 r. Sytuacja, że w jednym roku przeprowadzane będą zarówno wybory do Parlamentu Europejskiego oraz inne wybory może mieć ponownie miejsce. Niewykluczona jest także sytuacja, że wybory do Parlamentu Europejskiego przeprowadzane będą w tym samym dniu, co inne wybory. Wówczas wyborca ubezwłasnowolniony częściowo mógłby głosować w jednych wyborach, a w innych nie.

Z wyrazami szacunku

Przewodniczący

Państwowej Komisji Wyborczej

Marciniak

Sylwester Marciniak